

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. VIII. Vtrùm spes sit prior fide aut caritate, tam tempore quàm
perfectione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

quanta possunt diligentia fugiunt, multaque bona opera faciunt; ex his aliisque argumentis magna probabilitate & quadam morali certitudine colligunt, se esse in statu gratiae, seque in ea valde probabiliter perseveraturos; unde etsi non omnem formidinem damnationis abijciant (quia sciunt se non esse omnino certos de suo statu aut perseverantia); tamen ideo anxie non torquentur, & magis satagunt quomodo magis & magis placeant Deo, quam quomodo damnationem effugiant.

D V B I V M VIII.

Vtrum spes sit prior fide aut caritate, tam tempore, quam perfectione?

⁹⁸ *D. Thom.* **D.** Thomas 2.2. qu. 17. a. 7. docet, fidem necessariò præcedere spem: & art. 8. docet, spem esse ordine generationis priorem caritate, perfectione tamen posteriorem. Quæ etiam communiter à Theologis acceptantur, nisi quòd Magister videatur dissentire in secundo dicto: ut infra ostendam. Sunt tamen aliqua dubia hic breviter solvenda.

Primum est, vtrum actus spei ex natura sua ita necessariò prærequirat actum fidei, aut saltem aliquam cognitionem in substantia supernaturalem, ut nulla ratione possit aliter elici. Quidam enim id affirmant, quia obiectum spei est beatitudo ut cognita modo supernaturali: ergo eiusmodi cognitio ex natura rei necessariò præcedit actum spei. Antecedens probatur Primò, quia aliàs obiectum spei supernaturalis non differret ab obiecto spei naturalis; nam beatitudinem cognitam fide humana possumus actu naturali sperare etiam à Deo, si eam apprehendamus ut possibilem. Secundò, quia spes nostra supernaturalis debet omnino esse firma ac certa, ita ut nullo modo dubitemus quin Deus ex parte sua non deerit, tum in dando nobis sufficientem gratiam ut possimus in bonis operibus perseverare, si velimus ei ex nostra parte prout possumus cooperari, tum etiam in bene viventibus conferendo vitam æternam: atqui fieri nequit ut spes habeat hanc firmitatem, nisi eam præcedat fides supernaturalis: ergo hoc est omnino necessarium.

⁹⁹ Secundò, dubitatur, vtrum spes possit tempore præcedere caritatem. Videtur id fieri non posse. Primò, quia spes nequit esse sine meritis, quia sperare beatitudinem sine meritis est præsumptio: merita autem nequeunt esse sine caritate. Secundò, quia D. Augustinus in Euchiridio docet, spem non posse esse sine amore. nec sufficit dicere eum loqui de amore imperfecto sine concupiscentiæ: quia immediatè antè dixit, fidem non prodesse sine amore; quod videtur intelligendum de amore caritatis, sine quo fides non prodest. Hinc Magister in 3. dist. 26. initio ait caritatem naturæ præire spem.

Magister. Tertiò, potest dubitari, vtrum spes perfectior sit fide: videtur enim hæc esse perfectior, Primò, quia actus intellectus sunt perfectiores actibus voluntatis. Secundò, quia videtur esse perfectior, magisque ad Dei gloriam pertinere,

si eamquam primæ veritati firmissimè adhareamus, quod fit per fidem; quam si eam tamquam nostrum bonum nobis optemus, quod fit per spem. Tertiò, quia fides duplicem habitum & actum continet, scilicet intellectus & voluntatis: ergo saltem ratione vtriusque simul sumpti erit perfectior spe.

Quarta difficultas est, vtrum habitus fidei & spei aliquando infundantur ante caritatem; sed hanc sufficienter explicui disp. 6. dubio 4. vbi ostendi partem affirmatiuam esse probabiliorem.

CONCLUS. I. Etsi, sicut naturaliter cognitio obiecti necessariò præcedit eiusdem amoris, ita omnino conveniat cognitionem supernaturalem præcedere amorem supernaturalem; ideoque Deus carentibus fide non det sufficientia auxilia ad eliciendum actum spei supernaturalem; tamen inter hæc nulla est ex natura rei necessaria connexio; sed si Deus cum habente firmam fidem naturalem circa nostram beatitudinem sufficienter concurreret, hic posset eam actu supernaturali sperare. Hæc est aperta sententia eorum qui dicunt spem naturalem & supernaturalem posse versari circa idem omnino obiectum formale, quos citavi disp. 5. dub. 3. Hoc enim semel posito apertè sequitur, voluntatem supernaturali Dei auxilio sufficienter instructam circa obiectum spei naturaliter cognitum, elicitorum actum supernaturalem; quia, ut ibidem ostendi, actus in sua perfectione sequitur perfectionem virtutis agentis: cum igitur voluntas eo casu habeat virtutem agendi supernaturalem, eliciet actum supernaturalem, siue in sua substantia perfectiorem, quam solis viribus naturæ posset elicere. quæ omnia clariora fient ex solutionibus obiectorum.

Ad argumentum positum num. 98. nego antecedens: nam modus cognoscendi beatitudinem nulla ratione spectat ad obiectum formale spei. Ad primam probationem, concedo totum: nullum enim in hoc est absurdum, ut ostendi disp. 5. dubio 3. Ad secundam, nego minorem: nam potest quis naturali fide sibi firmiter & sine ulla dubitatione persuadere ea, quæ de beatitudine nobis à Deo promissa sunt, esse verissima (ut patet in hæreticis, inter quos multi sunt parati potius mori, quam hæc negare) & consequenter accedente præsertim diuino auxilio, talis poterit ea firmiter sperare, & quidem actu supernaturali, si ad hoc habeat auxilium sufficiens.

CONCLUSIO II. Actus spei potest tempore præcedere caritatē. Est communis Theologorum, & colligitur apertè ex Trident. sess. 6. c. 6. vbi spem ponit inter dispositiones præcedentes iustificationem siue infusionem caritatis. & cap. 7. docet, fidem & spem non vnire nos perfectè Christo, nisi accedat caritas. Vbi expressè insinuat tam spem quam fidem præcedere aliquando caritatem. Et quamvis loquatur præcipuè de habitu istarum virtutum, tamen inde colligitur idem necessariò esse dicendum de actibus. Nam adultis numquam infunditur habitus fidei aut spei, nisi harum actus elicerint.

Con-

101
Fides ex so-
lo decreto
Dei necessa-
rio præcedit
spem.

102

103

Trident.

104

Confirmatur, quia adulti qui iustificantur susceptione Sacramenti, necessarii prius quam Sacramentum suscipiant, eliciunt actum spei, quo sperant reconciliationem cum Deo, & ferè communiter liberationem à pœnis æternis: & cum hæc sperent in ordine ad consequendam vitam æternam; hanc etiam saltem implicite sperant, imò communiter explicitè: valde enim probabile est, aut nullum, aut vix vltimum adultum peccatorem bene dispositum accedere ad susceptionem Sacramenti, quin actu explicito intendat iterum adoptari in filium Dei; & consequenter in heredem vitæ æternæ, cum hæc sint intimè connexa cum euitatione pœnæ æternæ, & reconciliatione cum Deo.

105

Ad primum argumentum positum num. 99. Respondeo spem non respicere necessariò merita præcedentia, sed vel hæc, vel futura: nam sufficit sperantem habere voluntatem ponendi merita, vel saltem susceptionem Sacramenti, quæ his æquiualeat.

Ad secundum, Respondeo S. Augustinum loqui de amore in genere, prout abstrahit à caritate & spe, quæ etiam est amor Dei, quatenus hic est bonum nostrum. Aut si loquatur de vera caritate, dicendum est spem non posse esse sine caritate, aut tunc simul habita, aut saltem quam sperans intendit consequi: nam omnis legitime sperans beatitudinem, necessariò aut habet caritatem, aut eam cupit habere.

106

CONCLUSIO III. Actus spei est absolute & simpliciter perfectior fidei, siue in hac spectes actum intellectus, siue voluntatis, aut etiam vtrumque simul. De actu voluntatis præcedente assensum fidei, probatur, quia hic secundum se non est virtus theologica, spes verò est simpliciter virtus theologica: secundum communem autem sententiam virtus theologica est alijs perfectior.

107

De assensu fidei probatur Primò, quia hic secundum se, & secluso actu voluntatis, non est formaliter liber aut bonus moraliter, sicut actus spei. Secundò, quia assensus fidei continet in se essentialiter quandam imperfectionem, scilicet obscuritatem; est enim in se essentialiter obscurus, siue non clarus ac euident. Spes autem connotat quidem aliquam imperfectionem in suo subiecto, scilicet carentiam rei speratæ; tamen non dicit vllam imperfectionem sibi intrinsecam, sed modo perfectissimo versatur circa obiectum absens.

Dices, Fides etiam versatur modo perfectissimo circa obiectum obscurè propositum; ergo eadem est vtriusque ratio. Respondeo negando consequentiam: quia obiectum obscurè proponi est imperfectio ipsius actus, quo cognoscitur, quia obiectum per hunc intellectui proponitur, siue præsens sistitur. Obiectum autem amarum esse absens non est imperfectio amoris (quia non debet per hunc, sed per intellectum nobis sibi præsens) sed solum est imperfectio amanti.

108

Spes nos magis coniungit Deo, quam fides.

Tertiò, quia spes nos propius & perfectius coniungit Deo, quam fides: nam fides Deum solum obscurè, & quasi eminus nobis apprehē-

dendum ostendit: spes verò eum prosequitur, atque ita per hæc ad Deum propius accedimus. Item sicut per fidem adheremus Deo vt primæ veritati, ita per spem ei adheremus vt summæ fidei in promittendo.

Quartò, quia spes efficacius & magis extensiuè facit nos adherere Deo, quam fides; quia illa respicit omnia media ad salutem necessaria, & inclinât voluntatem vt ea efficaciter prosequatur, atque ita varijs modis, & quasi vniuersaliter nos vnit Deo, etiam per ipsam fidem, quia etiam ad hanc conseruandam nos inclinât: fides autem vñico modo nos Deo coniungit. Ex quo etiam sequitur, spem efficacius & generalius procurare ea quæ spectant ad Dei honorem, quam fidem; nam illa inclinât voluntatem vt omnia peccata, præsertim mortalia, vitet, & bona opera exerceat.

Quintò, quia spes per se est firma adhesio ad Deum, & constans eiudem possidendi profectio: assensus autem fidei suam firmitatem habet ab actu voluntatis.

Quòd etiam sit perfectior vtroque actu simul, pater Primò, ex secunda, tertia & quarta ratione, quæ hoc satis probant. Secundò, quia duo actus simul non faciunt quid intensiuè perfectius, quam sit singulorum perfectio secundum se; sed solum quid extensiuè perfectius.

CONCLUSIO IV. Habitus spei est absolute perfectior habitu fidei, tam eo qui est in intellectu, quam eo qui est in voluntate. Pater Primò, ex rationibus iam illatis: nam si actus sit perfectior, etiam habitus erit perfectior: nam perfectior habitus potest producere actus perfectiores. Secundò, quia habitus spei nullam omnino connotat imperfectionem, nec in suo actu, nec etiam in subiecto: vnde etiam manet in patria, & elicit ibi actus gaudij circa Deum vltim, vt ostendam dubio 9. Secus est de habitu fidei, qui solum respicit actus fidei, ideoque, sicut hic, imperfectionem connotat, nec manet in patria, vt ostendi disp. 17. dub. 4.

Ad primum argumentum positum nu. 100. Respondeo, vt assumptum sit verum, intelligendum esse, non de quouis actu intellectus, respectu cuiusvis actus voluntatis (quia sic fides esset perfectior caritate) sed de actu perfectissimo intellectu (qualis est visio beatifica inter actus supernaturales, aut clara naturalis scientia, respectu actuum naturalium) quem non est improbabile esse physicè perfectiorem quouis actu voluntatis eiusdem secum ordinis: talis autem non est fides. Adde, actum voluntatis semper esse saltem moraliter meliorem actu intellectus.

Ad secundum, nego assumptum, loquendo de desiderio efficaci, vt patet ex quarto nostro argumento supra allato.

Ad tertium, nego consequentiam, vt patet ex dictis in fine conclusionis tertiæ.

DV.